

PERIODIČNI TISK

Analiza podatkovne baze

Jernej Habjan, Alenka Koron, ZRC SAZU
Julij 2014

V prispevku so predstavljene osnovne značilnosti podatkovne baze periodičnega tiska slovenske literarne kulture, ki je nastala v okviru projekta »Prostor slovenske literarne kulture«. Podatkovna baza evidentira 97 izbranih periodičnih tiskov, ki so odločilno sooblikovali prostor slovenske literarne kulture med letoma 1780 in 1940. V popis so vključena tudi nekatera glasila, ki izhajajo vse do današnjega dne. Na koncu so dodani vzorčni zemljevidi, ki prikazujejo nekatere možnosti uporabe pridobljene baze.

I. METODOLOGIJA

1. Izbor gradiva

V okviru projekta »Prostor slovenske literarne kulture« je bil načrtovan izbor približno 100 periodičnih tiskov, ki so dejavno sooblikovali slovenski literarni prostor med letoma 1780 in 1940. V skladu z inkluzivnim pojmovanjem literarne kulture so bili v izbor poleg slovenskih vključeni tudi pomembnejši tujejezični, večinoma nemški tiski, ki so izhajali v širšem slovenskem kulturnem prostoru, torej tudi v današnjem zamejstvu, in izseljenski tiski, ki so izhajali na drugih celinah, pa tudi pomembnejši periodični zborniki in osrednje leposlovne zbirke. Osrednji kriterij za uvrstitev je bila ocena pomena posameznega tiska za literarno kulturo, poleg tega pa je izbor poskušal upoštevati tudi kulturno, pokrajinsko in žanrsko raznovrstnost tiskov. V izbor so vključeni tudi tiski, ki so izhajali še po letu 1940 ali celo še izhajajo. Končno število izbranih tiskov je 97.

2. Klasifikacija in statistična obdelava periodike

Članice in člani projektne skupine so v letu 2011 sklenili pripraviti seznam vseh pomembnejših tiskov v slovenskem kulturnem prostoru v obdobju 1780–1940. Sredi leta 2012 je bil na podlagi proučevanja strokovne literature in posvetov s poznavalci izseljenskega tiska izdelan seznam publikacij, predvidenih za obdelavo. Publikacije so bile razvrščene v naslednje kategorije:

1. Časopis
2. Tujejezični časopis
3. Izseljenski časopis

4. *Revija*
5. *Periodični zbornik*
6. *Leposlovna zbirka*

Komentar kategorije 3: Med izseljenske časopise je bilo vključenih tudi nekaj publikacij, katerih frekvenca izhajanja sega od tedenske do dvomesečne. Po tem kriteriju so torej ti tiski bliže revijam kakor časopisom. Ker pa kljub redki frekvenci posamezne številke teh publikacij niso dosegle tematske enotnosti in dolgotrajne aktualnosti, značilne za revije, so bile klasificirane in statistično obdelane kot časopisi.

Na tej podlagi je bila zasnovana podatkovna baza, ki je bila pozneje sistematično pregledana in dopolnjena. Dokončna baza je bila pripravljena na začetku leta 2013. Za vsakega od 97 tiskov so bili v podatkovno bazo vneseni naslednji podatki:

1. *Zaporedna številka medija*
2. *Naslov*
3. *Podnaslovi, dodatni ali spremenjeni naslovi*
4. *Vrsta medija (spustni seznam)*
5. *Jezik(i) besedil*
6. *Prevladujoč tip vsebine (spustni seznam)*
7. *Vpis, če je bila v stolpcu 6 izbrana kategorija »drugo«*
8. *Kraj izhajanja (po obdobjih)*
9. *Leto prvega izida*
10. *Leto zadnjega izida*
11. *Prevladujoča frekvenca izhajanja (spustni seznam)*
12. *Vpis, če je bila v stolpcu 11 izbrana kategorija »drugo«*
13. *Glavni urednik (po obdobjih)*
14. *Drugi uredniki*
15. *Izdajatelj ali založnik (po obdobjih)*
16. *Naklada*
17. *Skupno število izdaj (samo pri periodičnih zbornikih in leposlovnih zbirkah)*
18. *Ciljno občinstvo*
19. *Ciljni prostor (spustni seznam)*
20. *Referenčna literatura*
21. *Spletne povezave*
22. *Ime in priimek vnašalke/-ca podatkov*
23. *Datum vnosa*

3. Zajem in obdelava podatkov

V prvi polovici leta 2013 se je začela prva faza popisovanja, ki so jo v okviru seminarskega dela opravili študenti in študentke Oddelka za slovenistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani pod mentorstvom doc. dr. Urške Perenič. Vsak od izbranih tiskov je bil sprva popisani v posebni datoteki (formata .xlsx), ki je bila nato skupaj z ostalimi tovrstnimi datotekami združena v končno podatkovno bazo. V drugi polovici leta 2013 se je začelo pregledovanje in dopolnjevanje te baze. Pri tem so bili uporabljeni predvsem naslednji viri:

- Bajec, Jože: *Slovenski časniki in časopisi: Bibliografski pregled od 1. januarja 1937 do osvoboditve 9. maja 1945*. Ljubljana: Narodna in univerzitetna knjižnica, 1973.
- Berčič, Branko: *O knjigah in knjižničarstvu: Razvojne študije in analize*. Ljubljana: Filozofska fakulteta, Oddelek za bibliotekarstvo, 2000.
- Kidrič, France: *Zgodovina slovenskega slovstva*. Ljubljana: Slovenska matica, 1929–1938.
- Moravec, Dušan: *Novi tokovi v slovenskem založništvu: Od Schwentnerja do prvih publikacij Akademije*. Ljubljana: DZS, 1994.
- Šlebinger, Janko: Slovenski časniki in časopisi. Bibliografski pregled od 1797-1936. V: *Razstava slovenskega novinarstva: [Ljubljana, 1.–12. IX. 1937]*. Ur. Božidar Borko. Ljubljana: Jugoslov. novinarsko udruženje, ljubljanska sekcija, 1937.
- Enciklopedija Slovenije*. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1987–2002. (Članki o časopisju in literarnih revijah.)

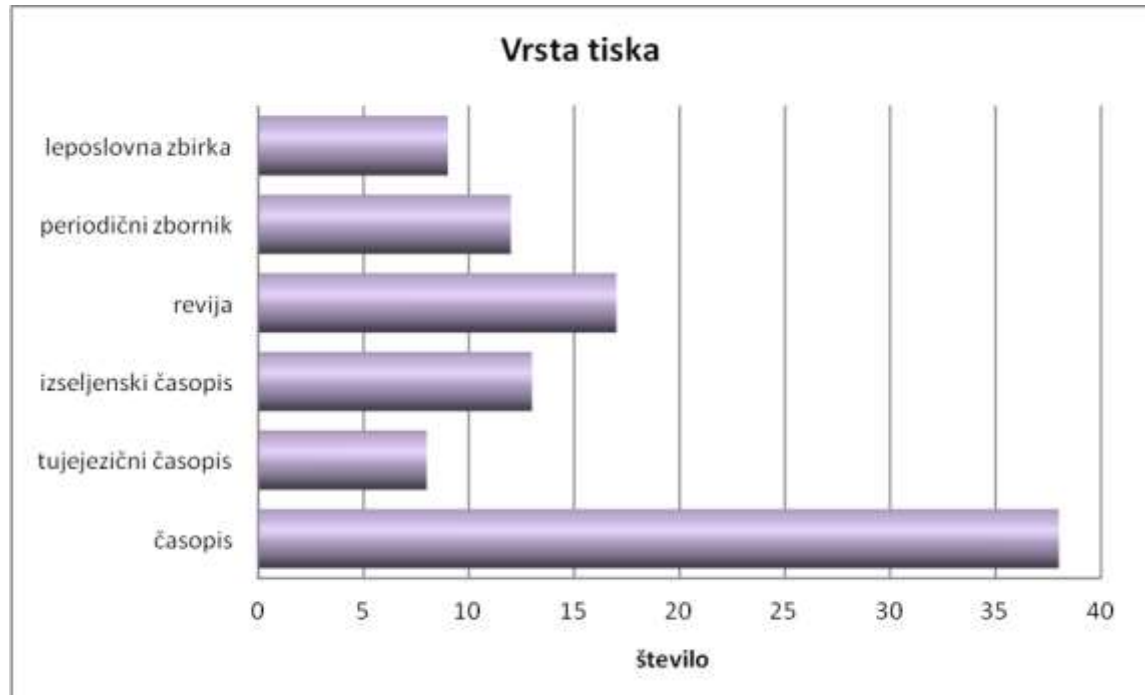
II. STATISTIČNE ANALIZE

Osnovne statistične značilnosti izbranih 97 periodičnih publikacij so bile razvrščene v naslednjih 9 kategorij:

1. Vrsta tiska
2. Jezik
3. Prevladujoč tip vsebine
4. Kraj prvega izida
5. Obdobje prvega izida
6. Obdobje zadnjega izida
7. Število let izhajanja
8. Frekvenca izhajanja
9. Ciljni prostor

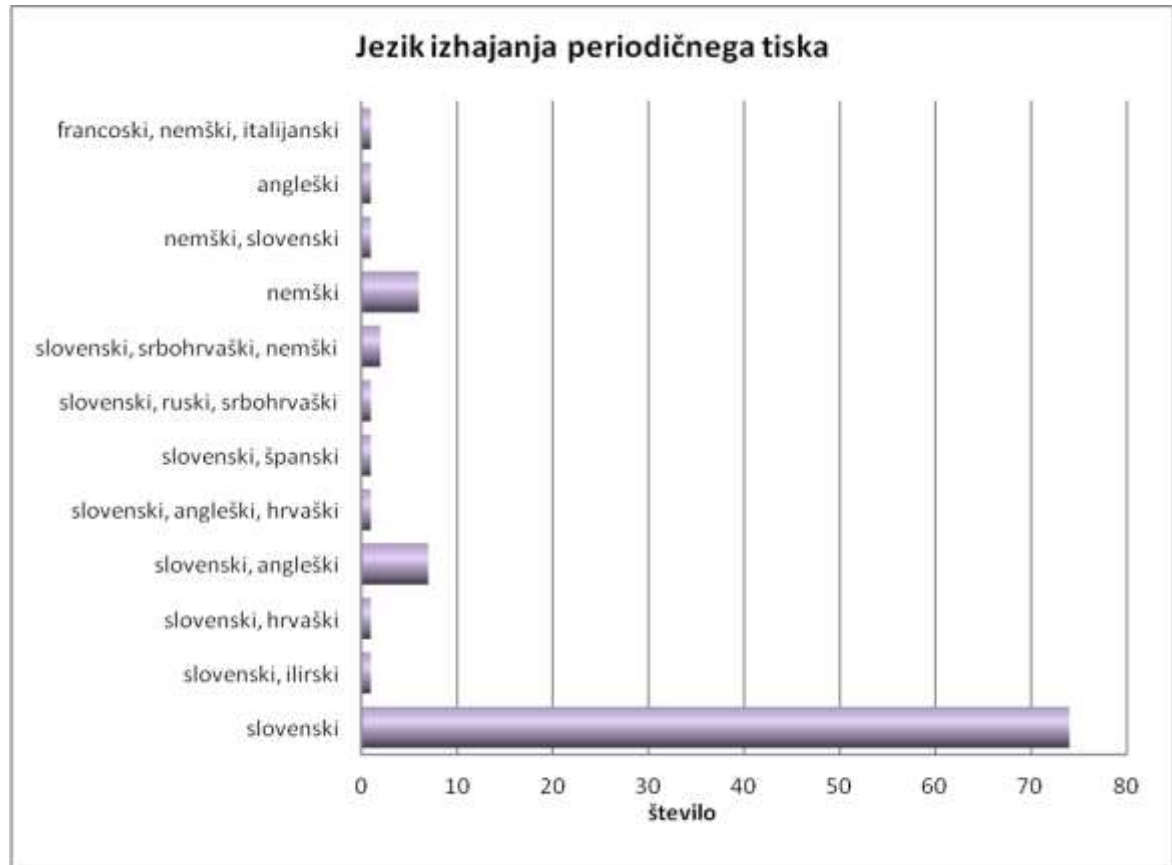
Rezultate statistične obdelave podatkov, razdeljenih v teh 9 kategorij, prikazuje naslednjih 9 grafov:

Graf 1



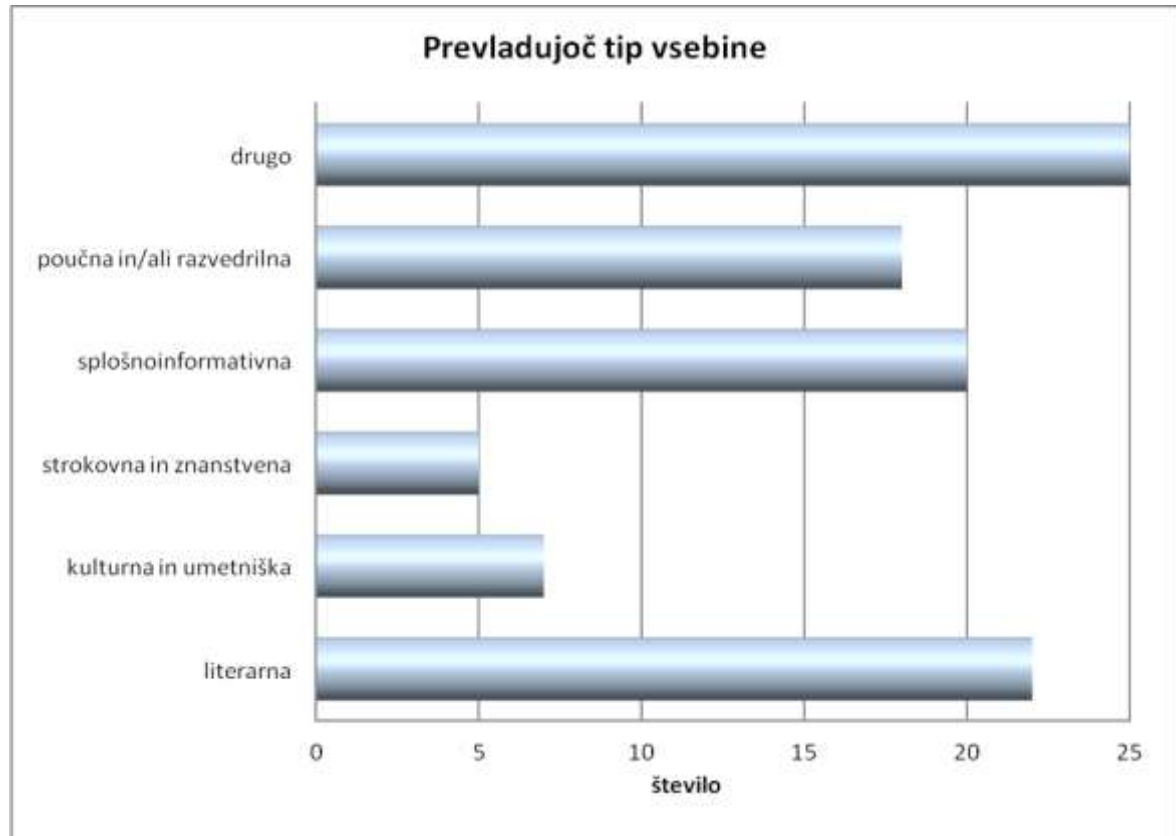
Med izbranimi 97 tiski prevladujejo časopisi (38 tiskov), ki jim sledijo revije (17) ter nato izseljenski časopisi (13) in periodični zborniki (12), medtem ko je najmanj leposlovnih zbirk (9) in tujejezičnih časopisov (8). V ospredju so torej publikacije v slovenskem jeziku, namenjene rednemu poročanju o novicah; časopisi prevladujejo tudi med izseljenskimi in tujejezičnimi publikacijami. Še več, število tiskov pada sorazmerno z njihovim oddaljevanjem od te vrste tiska, saj je najmanj leposlovnih zbirk in periodično izhajajočih zbornikov. Ta prevlada časopisov, redno naslovljenih na splošno bralstvo, pred redkeje izhajajočimi in tematsko enotnejšimi publikacijami je ugotovljena za obdobje 1780–1940, ki ga je v literarni kulturi na Slovenskem najbolj zaznamovalo nacionalno gibanje. Zato lahko sklepamo, da je to časopisje v veliki meri služilo t. i. zamišljanju nacionalne skupnosti, ki po znani teoriji Benedicta Andersona tudi sicer temelji na časopisu in romanu kot žanroma konsolidacije heterogenih prednacionalnih skupnosti. Ta sklep lahko podkrepimo tudi s prevlado publikacij v slovenskem jeziku pred tujejezičnimi, ki je še izrazitejša kakor prevlada časopisja pred tematskimi izdajami. Več o jezikih publikacij sicer pokaže Graf 2.

Graf 2



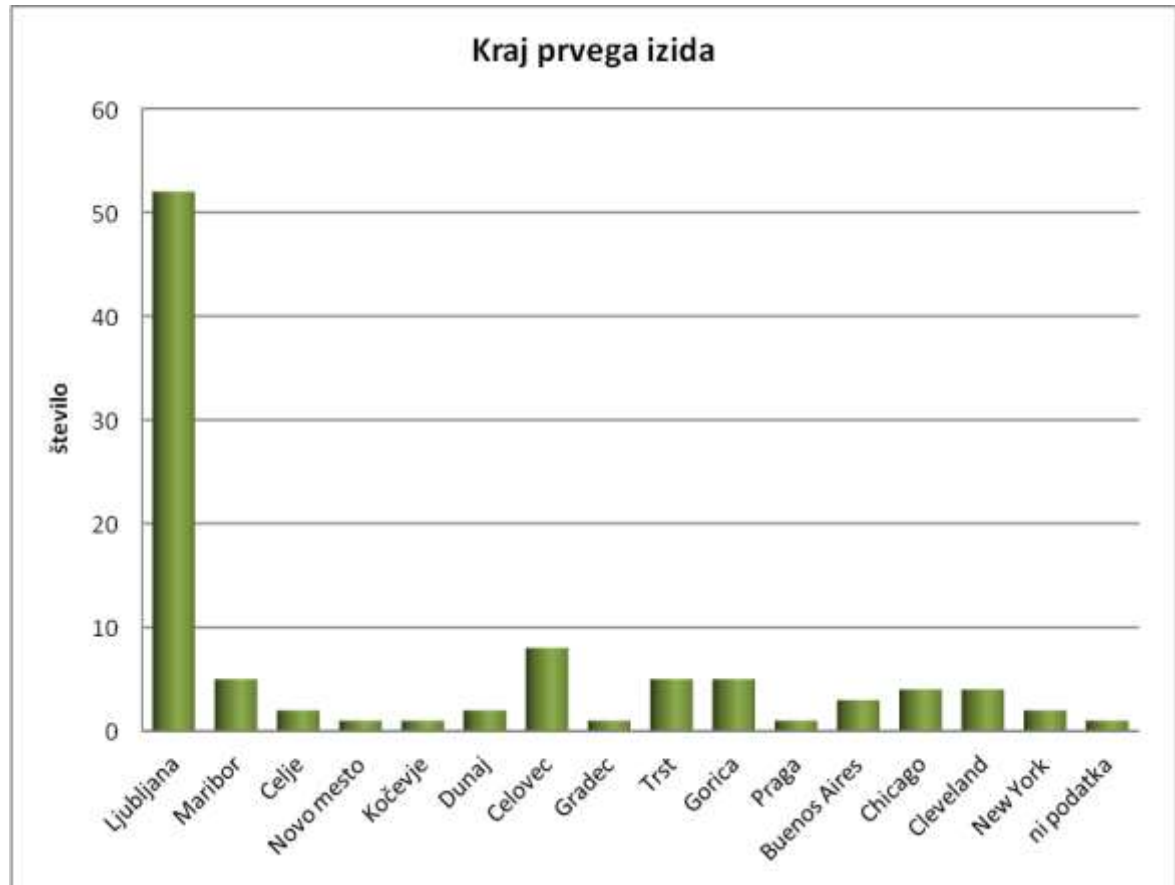
Kot rečeno, velika večina izbranih periodičnih publikacij v obdobju 1780–1940 izhaja v slovenskem jeziku. Takšnih je kar 74 od 97 publikacij. Tudi velika večina ostalih publikacij delno izhaja v slovenskem jeziku: kar 7 v kombinaciji z angleškim, po 1 pa v kombinaciji z nemškim, srbohrvaškim, hrvaškim, ilirskim, ruskim ali španskim oziroma v kombinaciji z dvema od teh jezikov. Med redkimi popolnoma tujejezičnimi tiski prevladujejo nemški, ki jih je kar 6, medtem 1 izhaja v angleškem jeziku, 1 pa kot kombinacija francoskega, nemškega in italijanskega. Slovenščina si torej z drugimi jeziki deli prostor le v 15 tiskih od 97, popolnoma pa se jim umakne v vsega 8. Med temi 8 prevladuje nemščina, ki poleg (srbo)hrvaščine in angleščine tudi najpogosteje vstopa v kombinacije s slovenščino. Med jeziki, ki niso sosednji slovenskemu, pa najdemo le angleškega, ruskega, francoskega in španskega. Izraziti težnji po jezikovni unifikaciji se torej upirata le nemščina in angleščina, prva kot del siceršnje nemško-avstrijske hegemonije, značilne za to obdobje, druga pa po zaslugi tiska slovenskih izseljencev v Severni Ameriki. Skupaj z ostalimi jezikovnimi vplivi, ki večinoma prihajajo iz soseščine, to brzkone priča o tem, da so bile slovenske dežele v tem obdobju del južnoevropske polperiferije v odnosu do nemškega in pozneje severnoameriškega centra v času vzpostavljanja nacionalnih kultur.

Graf 3



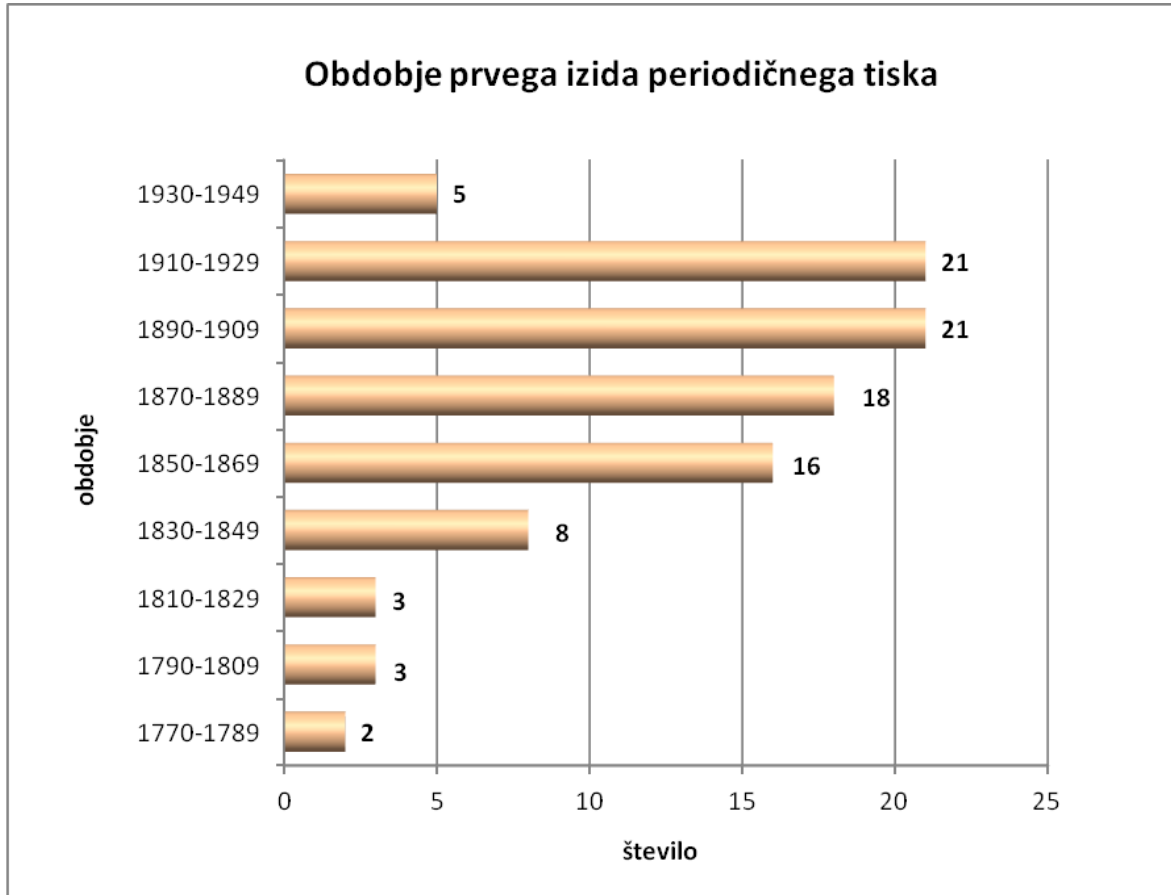
Graf 3 potrjuje zgornjo oceno o prevladi tematsko heterogenega časopisja pred bolj homogenimi zborniki. Med 4 izrazito najpogostejšimi od 6 tematskih tipov so kar 3 tipi heterogeni že v imenu: »drugo« (25 tiskov), »splošoinformativna« (20) in »poučna in/ali razvedrilna« (18). Pa tudi preostali pogost tematski tip, literatura (22), zgornjo oceno potrjuje, kolikor je ta ocena prispevala k osrednji izpostavitvi vloge periodike pri zamišljanju nacionalne skupnosti. Za to zamišljanje je namreč po Benedictu Andersonu poleg novičarskega časopisja ključna prav literatura, natančneje, roman. S tem procesom lahko nemara pojasnimo tudi marginalnost ostalih dveh tematskih tipov tiskov, kulturno-umetniškega (7) in strokovno-znanstvenega (5). Ti tematiki se namreč ne moreta razviti, dokler se nacionalna skupnost še konsolidira in s tem onemogoča kompleksnejšo segmentacijo bralstva. To odsotnost specialnih tematik dodatno poudarja dejstvo, da sta celo obstoječi tematiki, kulturno-umetniška in strokovno-znanstvena, najbrž namenjeni prav tistemu izobraženstvu, ki je tako in tako izdajalo večino periodike. V vmesnem prostoru med tem izobraženstvom in njegovimi množičnimi naslovniki se torej kaže odsotnost srednjih tematik, ki bržkone priča o šibkem meščanstvu v večjem delu obravnavanega obdobja.

Graf 4



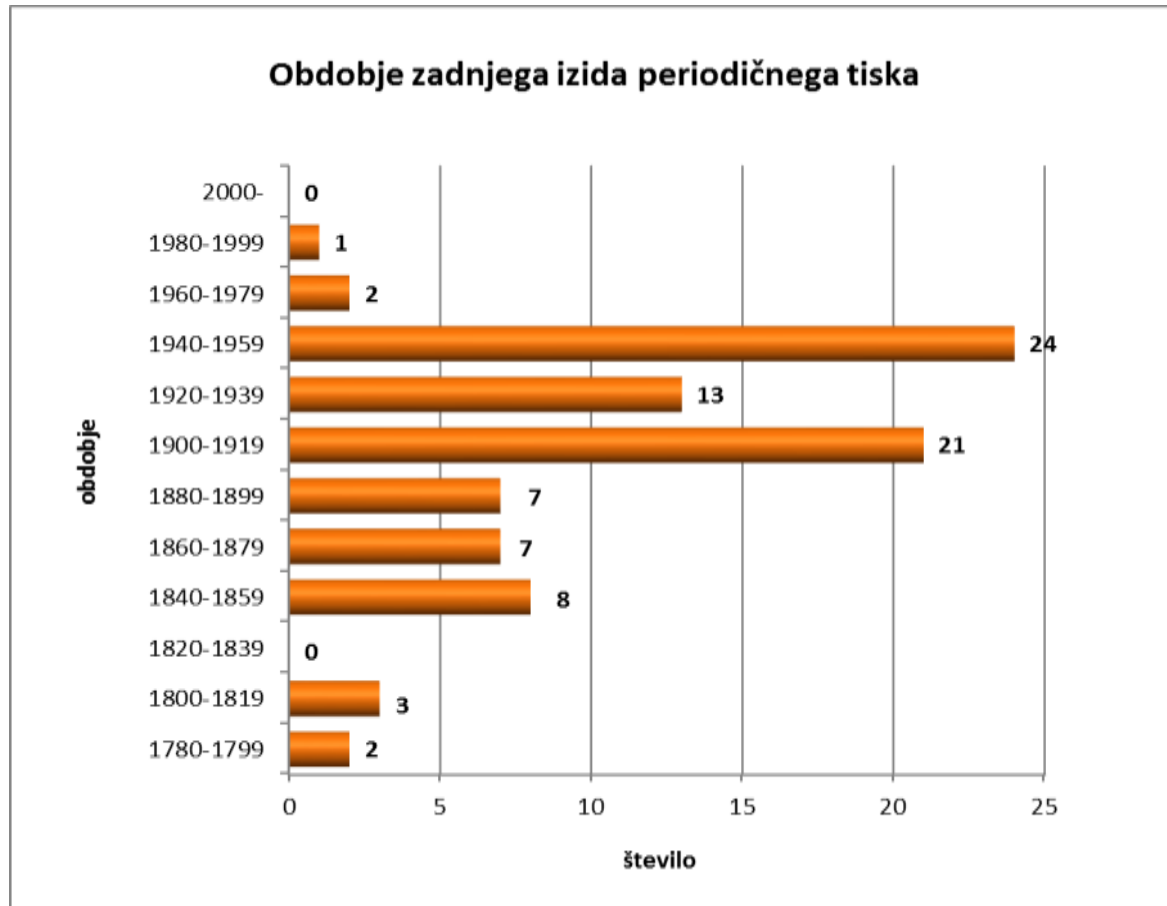
Graf 4 kaže brati predvsem kot prostorski ekvivalent jezikovne zastopanosti tiskov, prikazane na Grafu 2. Tod prevladujoči slovenščini tu ustreza prevlada Ljubljane kot kraja prvega izida posamezne publikacije. Podobno pogostosti nemščine in angleščine ustreza na Grafu 4 zastopanost Celovca, Dunaja, Gradca (in nemara tudi nemščini precej izpostavljenega Maribora in Celja) ter Chicaga, Clevelanda in New Yorka. 52 ljubljanskim tiskom namreč sledi 8 celovških, po 5 mariborskih, tržaških in goriških, po 4 chicaški in clevelandski, 3 buenosaireški, po 2 celjska, dunajska in newyorška ter po 1 novomeški, kočevski, graški in praški, medtem ko za 1 tisk ni podatka. Pač pa na ozadju Grafa 2, kjer španščina in italijanščina nista pogosti, preseneča visoka zastopanost Buenos Airesa ter Gorice in Trsta. To neujemanje gre najbrž pripisati dejstvu, da je slovensko izseljenstvo v Južni Ameriki in zamejstvo v Italiji izdajalo periodiko predvsem v slovenščini. Ob upoštevanju časovne razsežnosti, prikazane v naslednjem grafu, pa to neujemanje med jezikom in krajem izhajanja opozarja tudi na možnost, da niti visoke frekvence nemščine nemara ne gre povezati z visoko zastopanostjo Celovca, Dunaja in Gradca na Grafu 4, temveč z dejstvom, da je precej periodike izhajalo že v času, ko je bil vpliv nemščine na literarno kulturo na Slovenskem prevladujoč. Prednost Celovca pred Dunajem in Gradcem pa tudi Gorice in Trsta pred Prago (in popolnoma odsotnim Rimom) nakazuje tudi, da nosilci izdajanja periodike niso bili slovenski študenti, ampak zamejci; študenti so najbrž k temu procesu prispevali šele ob vrnitvi v slovenska mesta, ki so daleč najpogostejši kraji prvega izida publikacij.

Graf 5



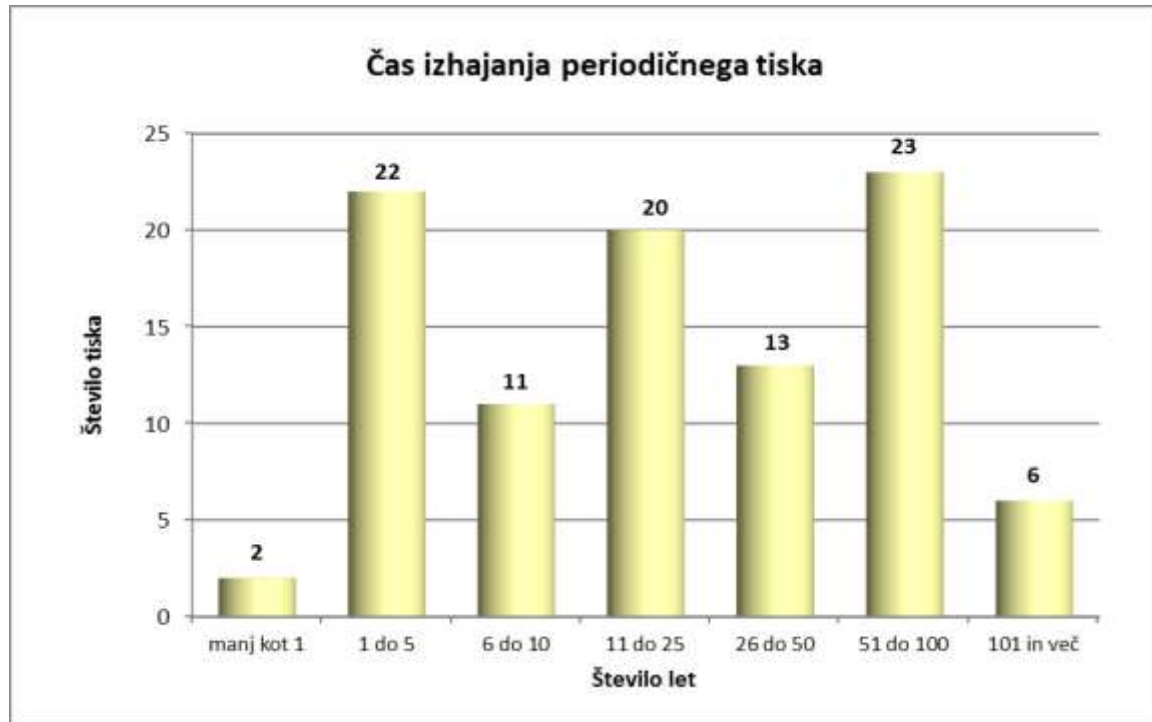
Časopisnemu formatu, slovenščini, splošnim tematikam in Ljubljani kot stalnicam slovenske periodike v letih 1780–1940 se, kot kaže Graf 5, pridružuje prehod iz 19. v 20. stoletje kot osrednje obdobje prvega izida tiskov. Kar 60 od 97 tiskov je začelo izhajati v šestih desetletjih okrog prehoda med stoletjema. V desetletjih pred letom 1870 in po letu 1930 frekvenca postopoma pada; izrazitejši je le padec v času pred in med 2. svetovno vojno, kar gre pripisati prav vojni ter politični in ekonomski krizi, iz katere je vzniknila. Kakor zgornje stalnice lahko tudi ta služi ilustraciji splošne ocene, da je bila obravnavana periodika v veliki meri namenjena t. i. zamišljanju nacionalne skupnosti. To lahko podkrepimo tudi z okoliščino, da so leta 1870–1930 na Slovenskem tudi čas vzpona romana, žanra, ki ga teorija nacije kot zamišljene skupnosti postavlja prav ob bok časopisu.

Graf 6



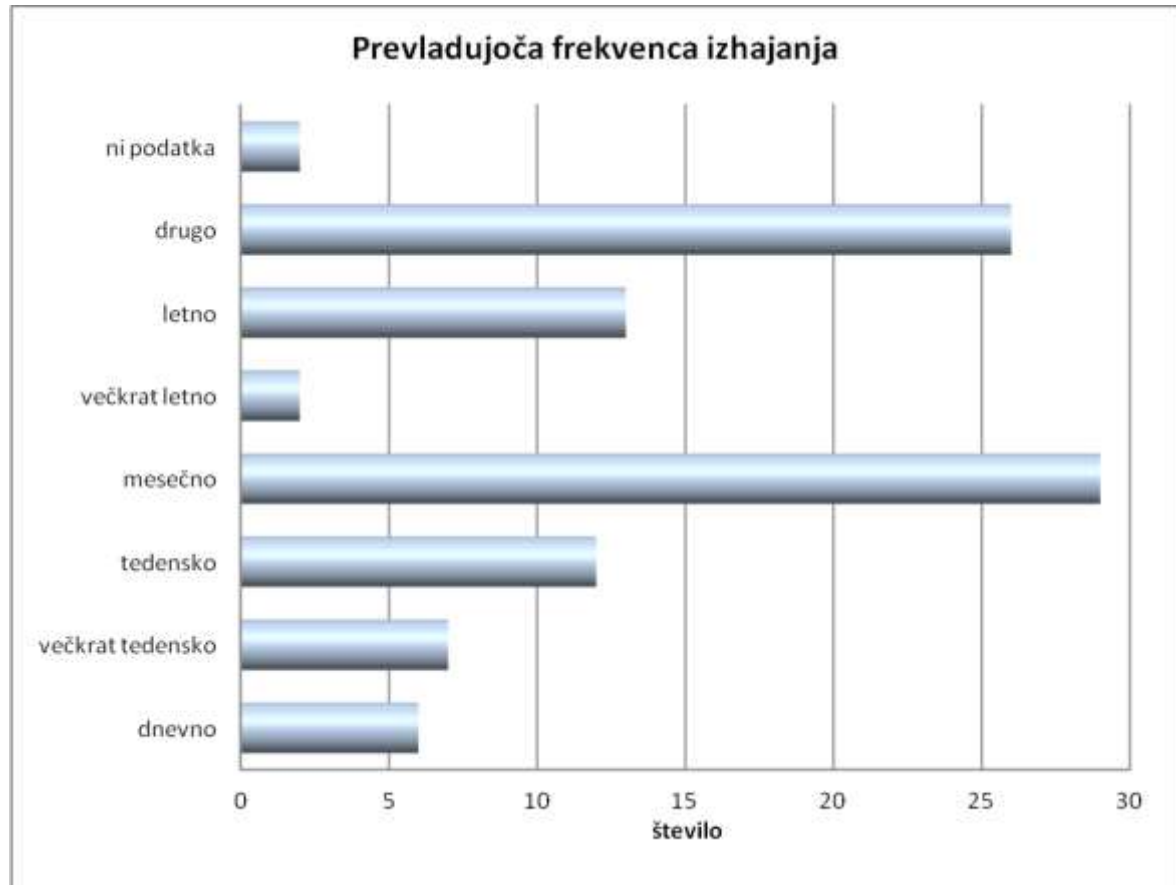
Graf 6 prikazuje čas prenehanja izhajanja tiskov, zato ga velja brati predvsem na ozadju Grafa 5, ki prikazuje čas vznika tiskov. Ta primerjava nakazuje, da publikacija v povprečju ponikne v nekaj desetletjih, nekako v času življenja posamezne generacije. Ta razmeroma ciklični proces pa več kot očitno zmotita dva dogodka. Ker je eden statistično lociran v leta 1900–1919, drugi, še malo izrazitejši, pa v leta 1940–1959, lahko sklepamo, da sta ta dogodka 1. in 2. svetovna vojna (prva z vzponom fašizma, ki je zatrla slovensko javnost ob zahodni meji; druga pa z revolucionarno spremembo političnega sistema, ki je zatrla meščansko tradicijo). V času prvega dogodka preneha izhajati 21 od 97 tiskov, v času drugega pa celo 24, pri čemer je tretje najizrazitejše obdobje prav krizni medvojni čas, ko preneha izhajati 13 tiskov. Primerjava z grafom 5 pa nakazuje tudi določeno razliko med vojnoma: medtem ko v desetletjih okrog 1. svetovne vojne izhajanje novih tiskov še dohiteva izginjanje obstoječih, v desetletjih okrog 2. svetovne vojne tega ne zmore več. Izjemnost svetovnih vojn nemara botruje tudi dejstvu, da tudi naslednji graf le delno potrjuje tukajšnjo izhodiščno oceno o generacijskem ritmu ponikanja tiskov.

Graf 7



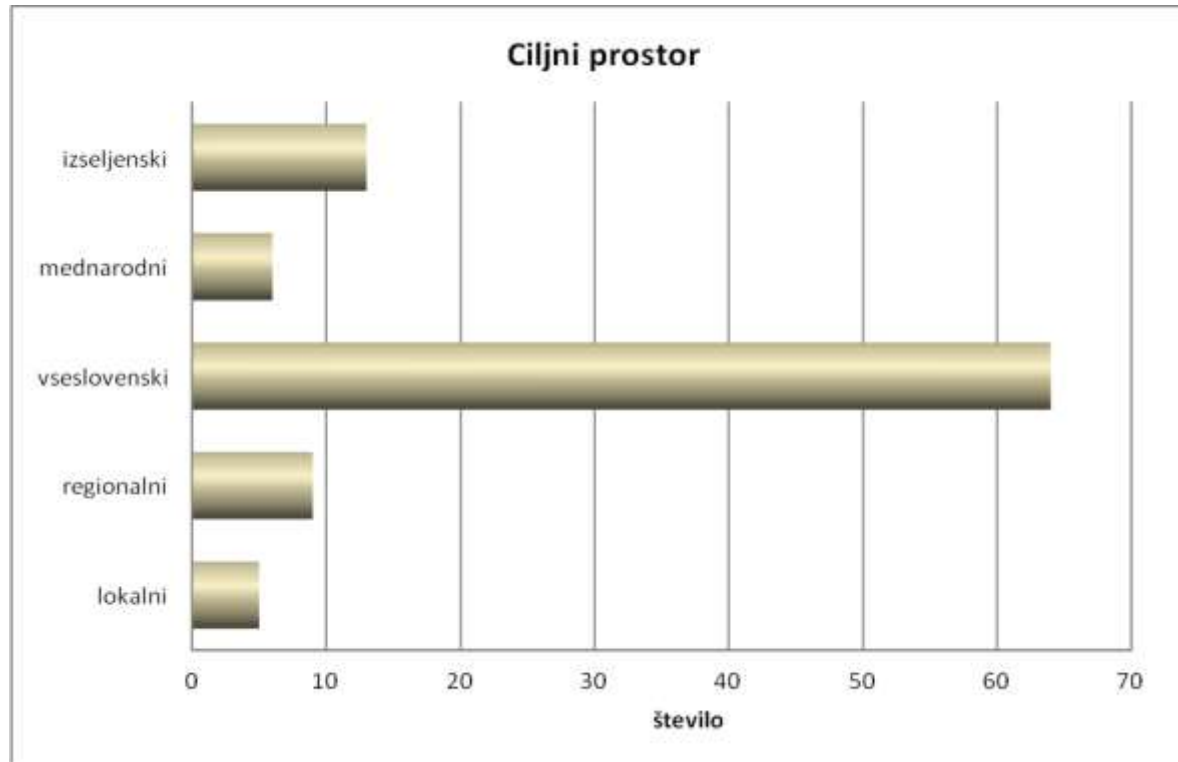
Kot rečeno, nam lahko Graf 7 služi kot ilustracija vpliva kombinacije generacijskih ciklov in izjemnih dogodkov obeh svetovnih vojn na čas vznikanja in ponikanja tiskov. Graf namreč prikazuje čas obstoja posameznih tiskov, kjer je očitna kombinacija osrednje težnje k povprečni dolžini izhajanja in podrejene težnje k ekstremom. 43 od 97 tiskov namreč izhaja od 6 do 50 let (pri čemer jih skoraj polovica izhaja v sredinskem intervalu, tj. 11–25 let), še 1 tisk več pa v intervalih 1–5 let in 51–100 let, ki zamejujeta ta razpon od 6 do 50 let. Vsi razen 10 tiskov torej izhajajo v intervalu od 1 do 100 let, pri čemer lahko zaradi osrednje težnje k povprečju predvidevamo, da le redki tiski izhajajo le 1 leto ali kar 100 let. Osrednjo težnjo k povprečju, ki preprečuje tako kratkotrajne kakor trdožive tiske, gre pripisati že omenjenim stalnicam, zlasti koncentraciji v formatu časopisa, v slovenščini, v splošni tematiki in v Ljubljani. Ob upoštevanju splošne teze o zamišljanju slovenske nacionalne skupnosti, s katero smo osvetljevali te stalnice, lahko tudi ob tem grafu črpamo iz Andersonove teorije zamišljene skupnosti in ugotovljeno težnjo k povprečni dolžini izhajanja posameznega tiska povežemo z Andersonovim konceptom tiskarskega kapitalizma, značilnega za zamišljanje nacij v časopisju in romanopisju 19. stoletja. Tako lahko namreč abstraktno merilo generacijskih ciklov, ki naj bi jih zmotili samo svetovni vojni, konkretiziramo v ciklih akumulacije kapitala, ki je seveda materialni pogoj in obenem motivacija izhajanja periodike.

Graf 8



Graf 8 je najneposredneje povezan z Grafom 1 in Grafom 3. Frekvenco izhajanja posameznega tiska gre namreč obravnavati predvsem v povezavi z vrsto in tematiko tiska. Prevladujočemu časopisju splošnih tematik tako Graf 8 dodaja mesečnik kot prevladujoči format. To ustvarja vtis protislovja, saj naj bi tematsko splošni časopisi izhajali pogosteje kakor mesečno. A protislovje lahko nemara rešimo, če upoštevamo bržkone osnovni razlog za prevlado samega časopisja splošnih tematik, tj. razmeroma majhno segmentiranost bralstva. Ta omejena razvitost utegne namreč pojasniti tudi dejstvo, da tiski niso izhajali pogosteje. To vidimo, zlasti če upoštevamo drugi osrednji podatek Grafa 8, po katerem 29 mesečnikom sledi kar 26 tiskov s heterogeno frekvenco izhajanja, ki jo prav tako kaže pripisati majhni nerazvitosti dejavnosti. O tej omejeni razvitosti nemara govorita tudi določena nerednost, ki jo nakazuje izhajanje v frekvenci večkrat tedensko ali večkrat letno, in dejstvo, da za 2 publikaciji niti ni podatka o frekvenci. Navsezadnje pa vtis o prevladujoči nizki frekvenci delno popravi dejstvo, da je tiskov, ki izhajajo tedensko (12), večkrat tedensko (7) ali celo dnevno (6), skoraj dvakrat toliko kakor publikacij, ki izhajajo letno (13) ali večkrat letno (2).

Graf 9

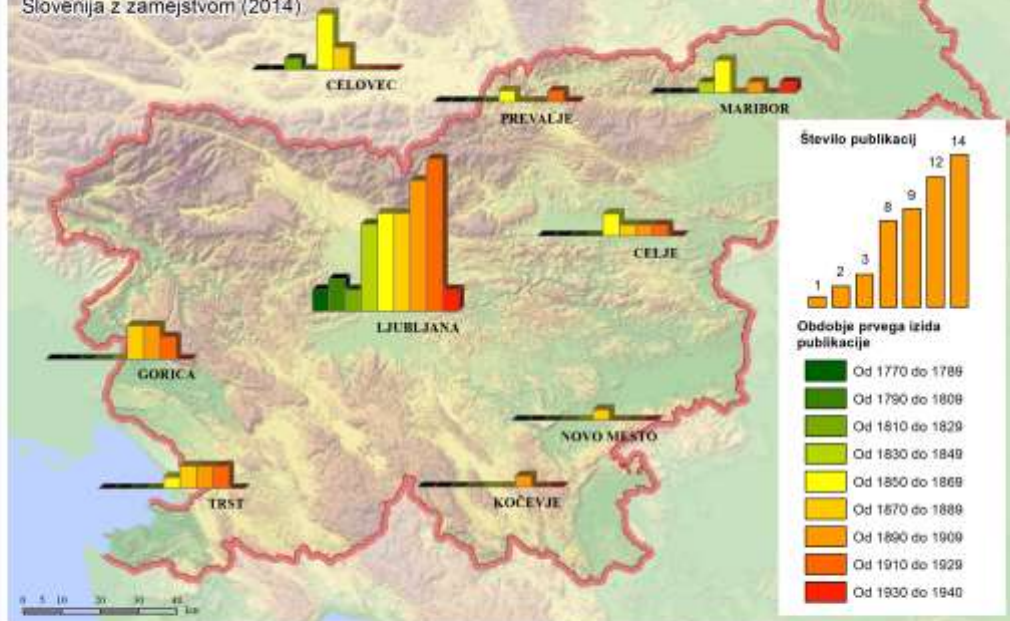


Nazadnje Graf 9, ki prikazuje ciljni kulturni prostor izbranih publikacij, podobno kakor Graf 4 ponuja prostorski ekvivalent prejšnjim grafom, v tem primeru predvsem Grafu 2 in Grafu 4, ki prikazujeta jezik oziroma prvi kraj izhajanja. Kot pokazeta ta grafa, močno prevladujoči slovenščini sledijo sosednji jeziki ter jezika nemškega in pozneje severnoameriškega političnega in ekonomskega centra, jasno prevladujoči Ljubljani pa sosednja mesta ter središča slovenskega severno- in južnoameriškega izseljenstva. Zato ne preseneča, da tudi na Grafu 9 izrazito prevladuje vseslovenski prostor (64 tiskov), ki mu sledijo izseljenski (13), regionalni (9), mednarodni (6) in lokalni prostor (5). Manj samoumevno pa je dejstvo, da nam lahko le mednarodni in regionalni prostor veljata za območji, ki ju nosilci periodike niso obravnavali kot slovenski, pa še to le pogojno. Ta prevlada slovenskega prostora (od vseslovenskega prek izseljenskega do lokalnega) je vendarle očitnejša kakor prevlada slovenščine kot jezika tiskov ali Ljubljane in ostalih slovenskih mest kot prvih krajev izida. Ta raba tujih jezikov in središč za naslavljanje domnevno domačega kulturnega prostora – ne pa, obratno, za že konsolidirane nacije značilna raba domačega jezika in središč za naslavljanje tujih prostorov – dodatno potrjuje tezo o ključni vlogi obravnavane periodike pri zamišljanju slovenske nacionalne skupnosti.

III.ZEMLJEVIDI

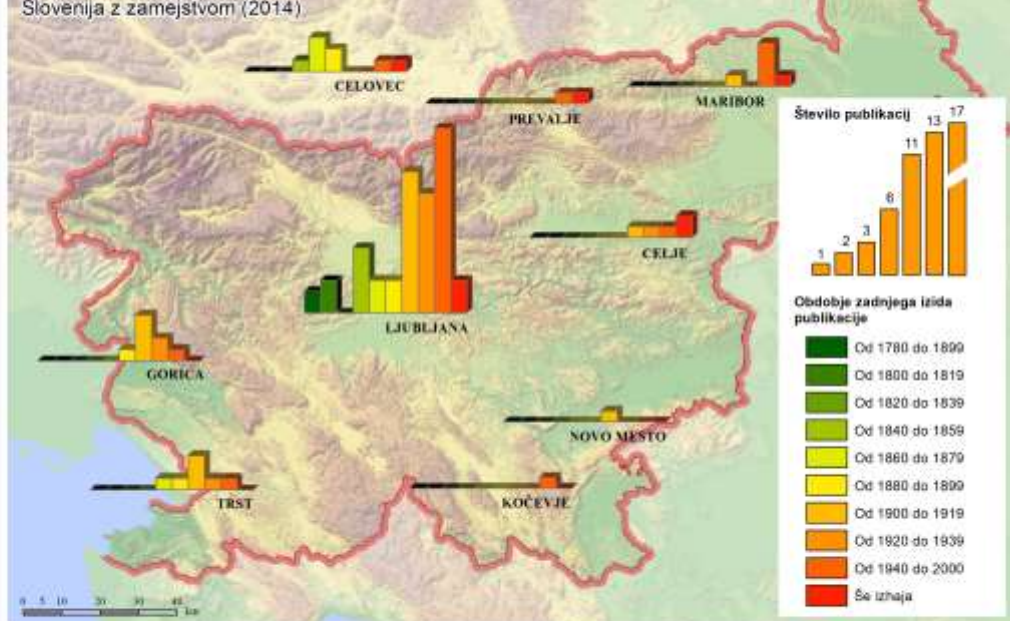
Vsaka enota pridobljene podatkovne baze je bila locirana v geografskem prostoru. Kot primer so v nadaljevanju priloženi zemljevidi, izdelani na podlagi izbranih kategorij statističnih podatkov, tj. krajev prvega in zadnjega izida 97 zajetih periodičnih publikacij.

Obdobja prvih izidov periodičnih publikacij v posameznih krajih
Slovenija z zamejstvom (2014)

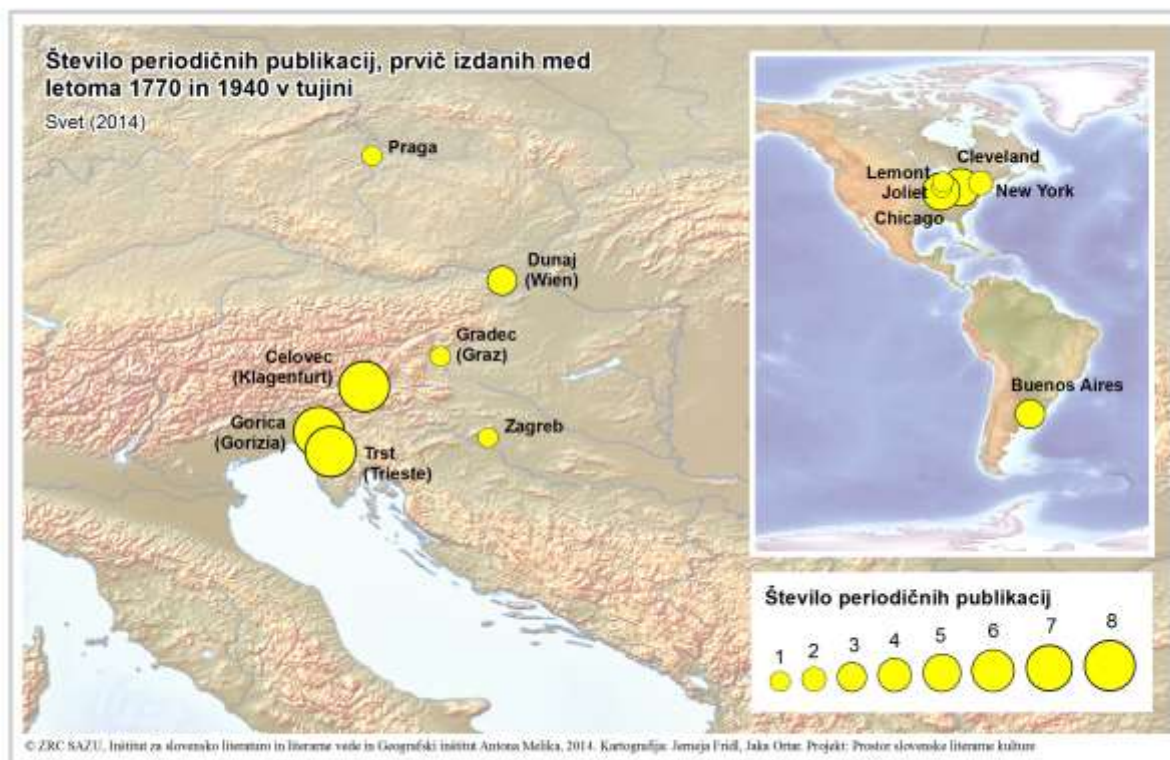


© ZRC SAZU, Javni inštitut za slovensko literaturo in ilustrično vedo in Geografski inštitut Antona Melika, 2014. Kartografija: Jerneja Frišl, Jaka Ottar. Projekt: Posvet slovenske literarne kulturne

Obdobja zadnjih izidov periodičnih publikacij v posameznih krajih
Slovenija z zamejstvom (2014)



© ZRC SAZU, Javni inštitut za slovensko literaturo in ilustrično vedo in Geografski inštitut Antona Melika, 2014. Kartografija: Jerneja Frišl, Jaka Ottar. Projekt: Posvet slovenske literarne kulturne



IV. SKLEP

Prispevek statistično predstavlja podatkovno bazo periodičnega tiska slovenske literarne kulture, ki je nastala v okviru projekta »Prostor slovenske literarne kulture«. Obdelanih je bilo 97 izbranih periodičnih tiskov iz obdobja med letoma 1780 in 1940. Podatki so v prispevku prikazani s pomočjo devetih grafov in zemljevida. Grafi zajemajo naslednje kategorije: vrsta tiska, jezik, prevladujoč tip vsebine, kraj prvega izida, obdobje prvega izida, obdobje zadnjega izida, število let izhajanja, frekvenca izhajanja in ciljni prostor. Analizirani podatki kažejo, da je upravičena domneva o tem, da je slovensko časopisje, ki prevladuje nad tujejezičnim, v veliki meri služilo zamišljanju nacionalne skupnosti in je torej pomembno sooblikovalo prostor slovenske nacionalne kulture. Pomenljiva sta že sorazmerno visoka odstotka tematsko heterogene, bolj ali manj novičarske (informativne) in pa literarne periodike. Potrjujeta namreč izpostavljeno vlogo periodičnega tiska pri zamišljanju nacionalne skupnosti, za katerega je po Benedictu Andersonu poleg novičarskega časopisja ključna prav literatura, predvsem roman. Med kraji prvega izida tiskov močno prevladuje Ljubljana kot središče slovenskega kulturnega prostora; celo periodika, porojena na obrobju slovenskega ozemlja (Celovec, Trst, Gorica) in onkraj njega (Dunaj, Gradec, Praga, Buenos Aires, Chicago, Cleveland, New York), je bila očitno pogostejše slovenska (enojezična) kot dvojezična. Osrednje obdobje začetka izhajanja periodičnih publikacij so bila desetletja na prehodu 19. v 20. stoletje. Redko so tiski vzniknili v desetletju, ki ga je zaznamovala druga svetovna vojna, pred letom 1870 pa je bila frekvenca nastajanja novih periodičnih tiskov prav tako manjša od osrednjega obdobja desetletij na prehodu med stoletjema. V časih prenehanja izhajanja tiskov

in trajanja njihovega izhajanja lahko prepoznamo ne le učinke generacijskih ritmov, ampak tudi vpliv pomembnih historičnih okoliščin (prva in druga svetovna vojna, vzpon fašizma po prvi svetovni vojni in revolucionarna sprememba oblasti po drugi) in ciklov akumulacije kapitala (gospodarska kriza v obdobju med obema vojnama). Prevladujočo relativno nizko oziroma heterogeno frekvenco izhajanja kaže pripisati sorazmerni nerazvitosti dejavnosti, vendar ta vtis popravi dejstvo, da je število publikacij z večjo frekvenco izhajanja (tedensko, večkrat tedensko, dnevno) dvakrat večje od tistih z nizko frekvenco (letno, večkrat letno). Močno prevladujoči vseslovenski ciljni prostor periodičnega tiska dodatno potrjuje tezo o ključni vlogi obravnavane periodike pri zamišljanju slovenske nacionalne skupnosti. Na koncu prispevka prikazuje zemljevid krajev prvega izida periodičnih publikacij med letoma 1780 in 1940 nekatere možnosti nadaljnje uporabe pridobljene baze.